

УДК 336.221(045)

DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-5\(23\)-90-100](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-5(23)-90-100)

Голядова Тетяна Олексіївна,

доцент кафедри адміністративного та фінансового права, кандидат юридичних наук, доцент, Національний університет «Одеська юридична академія», 65009, м. Одеса, Фонтанська дорога, 23, каб. 111, телефон: +38-(048)719-87-63, e-mail: goltat@ukr.net <https://orcid.org/0000-0002-4864-1312>

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У НОВИХ РЕАЛІЯХ

Анотація. У статті досліджено податкову систему України, проаналізовано її правове регулювання у динамічних реаліях сучасності. Встановлено, щореформування податкової системи України у нових реаліях має відбуватися через послідовну реалізацію стратегічних цілей податкової політики України, а саме підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, розробка ефективних механізмів податкового адміністрування та адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС, необхідність реалізації системного підходу до формування податкової політики держави на основі кращої світової практики тому що, обов'язковою ознакою ефективної податкової системи держави є дієва система оцінювання та аналізу прийнятих рішень, забезпечення умов для добровільного виконання вимог податкового законодавства України платниками податків.

Під час дослідження було опрацьовано наукові роботи українських вчених, законодавчі та урядові матеріали, статистичні дані. Використано такі загальнонаукові методи: метод пізнання, метод системного аналізу, метод аналізу та синтезу а також метод порівняння.

Реформування податкової системи України у нових реаліях має відбуватися через послідовну реалізацію стратегічних цілей податкової політики України, а саме підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, розробка ефективних механізмів податкового адміністрування та адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС, необхідність реалізації системного підходу до формування податкової політики держави на основі кращої світової практики тому що, обов'язковою ознакою ефективної податкової системи держави є дієва система оцінювання та аналізу прийнятих рішень, забезпечення умов для добровільного виконання вимог податкового законодавства України платниками податків, необхідна поступова лібералізації податкової політики в напрямі зменшення податкових ставок і надання податкових пільг за основними податками в Україні, створення умов для реалізації принципу соціальної справедливості у оподаткуванні та стабільне податкове законодавство в Україні.

Ключові слова: податкова політика, повноваження контролюючих органів, мораторій, податкова перевірка, податковий борг, судове оскарження податкових повідомлень-рішень.

Holoyadova Tetyana Oleksiivna,

associate professor of the Department of Administrative and Financial Law, candidate of legal sciences, associate professor, National University «Odesa Law Academy», 65009, Odessa, Fontanska doroga, 23, room 111, phone: +38-(048)719-87-63, e-mail: goltat@ukr.net <https://orcid.org/0000-0002-4864-1312>

LEGAL REGULATION OF TAX SYSTEM OF UKRAINE IN NEW REALITIES

Abstract. The article examines the tax system of Ukraine, analyzes its legal regulation in the dynamic realities of today. It has been established that the reform of the tax system of Ukraine in the new realities should take place through the consistent implementation of the strategic goals of the tax policy of Ukraine, namely the increase in the competitiveness of domestic business, the development of effective tax administration mechanisms and the adaptation of the tax legislation of Ukraine to the EU legislation, the need to implement a systemic approach to the formation of the state's tax policy on the basis of the best world practice, because an effective system of evaluation and analysis of the decisions made, ensuring the conditions for voluntary compliance with the requirements of the tax legislation of Ukraine by taxpayers is a mandatory feature of the effective tax system of the state.

During the research, scientific works of Ukrainian scientists, legislative and government materials, and statistical data were processed. The following general scientific methods were used: the method of cognition, the method of system analysis, the method of analysis and synthesis, and the method of comparison.

The reform of the tax system of Ukraine in the new realities should take place through the consistent implementation of the strategic goals of the tax policy of Ukraine, namely the increase in the competitiveness of domestic business, the development of effective tax administration mechanisms and the adaptation of the tax legislation of Ukraine to the EU legislation, the need to implement a systemic approach to the formation of the tax policy of the state based on best global practice because an effective system of evaluation and analysis of the adopted decisions is a mandatory feature of the effective tax system of the state, provision of conditions for voluntary compliance with the requirements of the tax legislation of Ukraine by taxpayers, gradual liberalization of tax policy in the direction of reducing tax rates and providing tax benefits for basic taxes in Ukraine, creating conditions for the implementation of the principle of social justice in taxation and stable tax legislation in Ukraine.

Keywords: taxpolicy, powers of controlling bodies, moratorium, taxaudit, taxdebt, judicialappealoftax notices-decisions.

Сучасна податкова система України сьогодні формується під істотним впливом міжнародної податкової конкуренції, зважаючи на необхідність виходу на зовнішні ринки та припливу іноземного капіталу з метою прискорення економічного зростання. Намір України інтегруватися в європейський простір зумовлює необхідність не тільки адаптації вітчизняного законодавства до вимог ЄС, але й його гармонізації та уніфікації. Ефективність системи управління державними фінансами в Україні визначається збалансованим функціонуванням усіх її складових.

Метою статті є дослідження податкової системи України, аналіз її правового регулювання у динамічних реаліях сучасності.

Методологія. Під час дослідження було опрацьовано наукові роботи українських вчених, законодавчі та урядові матеріали, статистичні дані. Використано такі загальнонаукові методи: метод пізнання, метод системного аналізу, метод аналізу та синтезу а також метод порівняння.

Виклад основного матеріалу. Для забезпечення виконання міжнародних стандартів яскраво впроваджується система оцінювання та ресурсів Ради стандартів міжнародного аудиту та страхування, механізм проведення аудиту виконання. Ефективне функціонування державного фінансового аудиту згідно зі стандартами ЄС забезпечать необхідні кваліфіковані кадри із навичками проведення експертної оцінки управлінських функцій державного органу завдяки: відкритості-повного інформування всіх зацікавлених осіб про діяльність органу, законності надання державних послуг завдяки застосуванню органом ефек-

тивних механізмів контролю та дотримання законодавчо-нормативних та відповідних етичних і професійних стандартів, підзвітності – своєчасного надання якісної фінансової звітності про результати діяльності органу. Податкова система України є надзвичайно важливим фактором ефективності реалізації політики та функціонування держави.

Сьогодні питання щодо реформування податкової системи також не втрачає своєї актуальності. Для податкової системи України це означає, що механізм її формування має відповідати новим реаліям життя і вимогам навколишнього середовища. Перш за все це безпосередньо стосуються всіх форм реалізації податкової політики України, а головне: законодавчого процесу та адміністрування податків.

Податкові зміни – це головна ознака податкової системи України. Майже кожного року, законодавець вносить значні зміни до Податкового кодексу України. Здійснення податкової політики в Україні залишається складним та суперечливим через податкове законодавство, а саме: надмірне податкове навантаження на платників податків, зниження ділової активності суб'єктів господарювання, численні конфлікти між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками податків тощо. Сьогодні в Україні здійснення удосконалюючих заходів та прагнення до формування збалансованої системи оподаткування актуальне як ніколи.

Дослідженню теоретичних проблем реформування податкової системи України в науковій літературі присвятили свої праці такі автори як Ф.Ф. Бутинець, О.Василик, Л.К.Воро-

нова В.Гесць, Т.Єфименко, М.П.КучерявенкоЮ.Каспрук, Л.А.Савченко та інші. Разом з тим сучасні вимоги часу висувають потребу в нових удосконаленнях податкової системи України, які дозволять окреслити особливості реформування податкової системи в умовах світової фінансової кризи, здатних забезпечити зростання ефективності стимулювання підприємництва та детінізації економіки.

На міжнародному рівні боротьба з уникненням сплати податків та ухиленням від оподаткування спрямована на впровадження системи автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки. Крім того, до міжнародних договорів ЄС з іншими країнами включені положення щодо дотримання стандартів «добросовісного управління» в питаннях оподаткування, що передбачає згоду на обмін податковою інформацією та ліквідацію дискримінаційних податкових законів. Податкова система має стимулювати інноваційну та інвестиційну діяльність, що потребує зменшення податкового тиску, посилення захисту платників податків, максимальне спрощення процедури оподаткування. Відповідно до п. 6.3 ст. 6 Податкового кодексу України сукупність загальнодержавних та місцевих податків та зборів, що справляються в установленому Податковим кодексом України порядку, становить податкову систему України [3].

Однією з найсуттєвіших і водночас складних проблем у процесі розвитку ринкової економіки в Україні є вдосконалення податкових взаємовідносин, насамперед гармонізації відносин між контролюючими органами у сфері оподаткування та платниками

податків, суть якої полягає не лише у відсутності партнерських відносин між суб'єктами правовідносин, особливо під час світової кризи, викликаної карантинними обмеженнями COVID-19. Основним завданням роботи контролюючих органів у сфері оподаткування повинен стати контроль за дотриманням податкового законодавства, під час здійснення якого необхідно усвідомлювати, що бюджет поповнюють лише платники податків і аж ніяк не державні контролюючі органи у сфері оподаткування.

Сьогодні Верховною Радою України прийнято Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» №5600 від 30.11.2021р. Законом удосконалено положення Податкового кодексу України у частині, що стосується, зокрема, загальних питань адміністрування податків, а саме:

- врегульовані процесуальні питання щодо права контролюючого органу на звернення до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи, зокрема: встановлено як підставу для звернення контролюючого органу до суду несплату платником податків протягом 240 днів податкового боргу [5].

Отже, контролюючий орган наділяється правом звернення до суду для встановлення тимчасового обмеження у праві виїзду керівника юридичної особи-боржника чи постійного представництва за межі України у разі несплати протягом 240 календарних днів суми податкового боргу. Таке обмеження буде знято лише у випадку

погашення боргу, зміни керівника або початку судової процедури по справі банкрутства.

- визначено підстави для скасування такої заборони: окрім погашення боргу додано зміну керівника боржника, або у разі початку судових процедур у справах про банкрутство стосовно такого боржника; (протягом періоду з 1 березня по 31 травня 2020 року платникам податків не нараховувалась пеня, а нарахована, але не сплачена за цей період пеня підлягала списанню) Однак, на теперішній час програмне забезпечення Державної Податкової Служби ще не готово до цієї пільги[7].

- передбачено ведення Реєстру керівників платників податків-боржників для оперативного отримання відповідної інформації платниками податків

Отже, до цього реєстру потраплятимуть усі, за ким суд визнає податковий борг, а для цього достатньо рішення контролюючого органу. Своєю чергою суд буде розглядати такі звернення за спрощеною процедурою. З відкритих джерел відомо, що за боргованість понад 1 мільйон гривень мають приблизно 6 тисяч компанії, а отже їх керівникам потрібно вже готуватись по потенційних обмежень. Також, необхідно звернути увагу на те, що в Україні є чимало випадків, коли посадові особи контролюючих органів необґрунтовано відображали податковий борг, що може мати негативні наслідки для платників податків. Це відбувається через несвоєчасне внесення інформації про адміністративне чи судове оскарження податкових повідомлень-рішень або несвоєчасне

рознесення вже сплачених нарахунків.

- чітко прописано процедуру прийняття судом відповідного рішення, у тому числі передбачено право на апеляційне та касаційне оскарження такого рішення[5].

- Законом передбачено право контролюючого органу щодо надсилання запитів у випадку виявлення фактів, що можуть свідчать про потенційне порушення із обґрунтуванням таких фактів, а також обмежено правом платника податків не надавати інформацію та документи, якщо така інформація документи вже була надана контролюючого органу у минулому.

Отже, посадовим особам контролюючих органів знову удосконалюють запити в порядку статті 73 ПКУ, які частіше всього використовуються не за їх цільовим призначенням, а як можливість для призначення та проведення податкових позапланових перевірок.

Тепер податковий орган може надіслати письмовий запит платнику про подання інформації, якщо із аналізу податкової інформації було встановлено факти, які можуть свідчити про порушення податкового законодавства, а саме: сьогодні будь-які припущення посадових осіб контролюючих органів можуть стати підставою для проведення позапланової податкової перевірки, а не лише у разі виявлення правопорушень. Більше того, посадові особи контролюючих органів матимуть право на стягнення податкового боргу самостійно та без звернення до суду. Також, законодавець закріпив за платниками податків право не надавати запитувану інформацію, якщо

вона надавалась за попередніми запитами органам податкової служби.

- Законом надано право як платнику податків, так і контролюючому органу під час перевірок відкрито здійснювати звукозапис, фото-, відеофіксацію та відповідно використовувати такі записи як підставу для висновків акту перевірки[5].

Отже, як платник податків, так і контролюючий орган, отримали право на відкрите застосування технічних засобів із метою фіксації фото-, відео-, звукозапису, а також їх використання для підтвердження правомірності своєї позиції у разі судового оскарження. Отже, перелік вказаних податків, дійсно можуть збалансувати бюджетні надходження за умови створення чіткого механізму їх обороту та призначеного використання. Згідно Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році » від 07 грудня 2017 року № 2245-VIII встановлена відповідальність контролюючих органів, а саме: запроваджена норма про відшкодування шкоди, завданої платнику податків незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю посадової або службової особи контролюючого органу за рахунок коштів державного бюджету, передбачених для фінансування відповідного контролюючого органу, незалежно від вини посадової або службової особи[4].

Враховуючи зміни до податкового законодавства України, передбачено відповідальність посадової або службової особи в порядку регресу перед державою в розмірі виплаченого платнику податків з державного бюджету відшкодування. Таким чином, плат-

ники податків отримали додаткові засоби захисту своїх прав та інтересів у відносинах із представниками контролюючих органів. Однак, наскільки ефективним це буде на практиці побачимо з часом, тому що чіткого механізму реалізації сьогодні немає. Наприклад, коли у платника виникає право вимагати компенсацію збитку: при оскарженні незаконного повідомлення-рішення, включаючи касацію або коли виграна апеляція?

Розглянемо особливості сплати податків фізичними особами підприємцями 3-ї групи оподаткування під час здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби, а саме: 30 березня 2020 року чинності набрав Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)». Зазначеним законом встановлено так звані «податкові канікули» для юридичних та фізичних осіб. Якщо розглянути, які саме податкові пільги було надано фізичним особам-підприємцям третьої групи оподаткування під час карантину, то можна виокремити наступне:

По-перше був встановлений мораторій на податкові перевірки. Так, було встановлено мораторій на проведення фактичних та документальних перевірок на період з 18 березня по 31 травня 2020 р. Також варто звернути увагу, що камеральні перевірки не внесені до переліку перевірок на які встановлено мораторій. Певна логіка у цьому є, адже камеральна перевірка

проводиться у приміщенні контролюючого органу, на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях (розрахунках) платника податків, та даних системи електронного адміністрування податку на додану вартість, а також даних Єдиного реєстру акцизних накладних та даних системи електронного адміністрування реалізації пального. Однак у зв'язку із тим, що введено карантин, не зрозуміло як будуть направлятися акти за результатами проведених перевірок та яким чином платники податків будуть їх отримувати.

По-друге було відстрочення податкових зобов'язань за річною декларацією про майновий стан і доходи за 2019 рік. Ці зміни є позитивними, щодо відстрочення сплати до 1 жовтня 2020 року для фізичних осіб-підприємців суми податкового зобов'язання, які були подані в річній декларації про майновий стан і доходи за 2019 рік.

По-третє, фізичні особи підприємці були звільнені від нарахування та сплати Єдиного Соціального Внеску (ЄСВ). Тимчасово за періоди з 1 по 31 березня та з 1 квітня по 30 квітня 2020 р. звільнені від нарахування та сплати ЄСВ, відповідно до ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки платників податків на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню корона вірусної хвороби (COVID-19)», такі особи:

а) фізичні особи-підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;

б) особи, які провадять незалежну професійну діяльність;

в) члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах.

При цьому, вищезазначені особи можуть самостійно приймати рішення про сплату єдиного внеску за вказані періоди у розмірах та порядку, визначених законодавством та зазначити це у звітності[6].

Виходячи з вищенаведеного можна дійти висновку, що фізичні особи підприємці під час «карантинних канікул» мали змогу не сплачувати податки. Оскільки відповідно до законодавства, ФОП цієї групи мають сплачувати ЄСВ, від якого вони були звільнені, та ЄП (єдиний податок) у розмірі 3% або 5%, а оскільки підприємницька діяльність ними не здійснювалась, то і доходу не було. А виходячи з того, що 3% або 5% від 0 дорівнює 0, то по суті і сплачувати нема що.

По-четверте, в законі зазначається про відсутність штрафу і пені за період «податкових канікул». За порушення податкового законодавства, вчинені протягом періоду з 1 березня по 31 травня 2020 року, штрафні санкції не застосовуватимуться, крім санкцій за:

- порушення вимог до договорів довгострокового страхування життя чи договорів страхування в межах недержавного пенсійного забезпечення, зокрема, страхування додаткової пенсії;

- відчуження майна, яке перебуває у податковій заставі, без згоди контролюючого органу;

- порушення правил обліку, виробництва та обігу пального або спирту етилового на акцизних складах, які застосовуються на загальних підставах;

- порушення нарахування, декларування та сплати ПДВ, акцизного податку, рентної плати.[6].

Отже, враховуюче вищевказане, згідно змін до податкового законодавства України під час «карантинних канікул» у найвигіднішому становищі щодо сплати податків виявилися фізичні особи підприємці 3-ї групи оподаткування.

Податкове законодавство України ґрунтується на відповідних принципах, згідно ст.4 Податкового Кодексу України:загальність оподаткування, рівність усіх платників перед законом,невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства,фіскальна достатність економічності оподаткування, єдиний підхід до встановлення податків та зборів та стабільність, тобто зміни до будь-яких елементів податків та зборів не можуть вноситися пізніше як за шість місяців до початку нового бюджетного періоду, в якому будуть діяти нові правила та ставки. Податки та збори, їх ставки, а також податкові пільги не можуть змінюватися протягом бюджетного року [3].

Саме тому сьогодні, асоціація міст України зверталася до Президента України, аби забезпечити термінове доопрацювання цього закону з урахуванням таких пропозицій:

1. запровадити більш дієві компенсатори для бізнесу за рахунок джерел держбюджету: ПДВ, податку на прибуток, акцизів;

2. передбачити розстрочку по сплаті за землю, податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, а не введення заборони нарахування по цих місцевих податках;

3. дозволити органам місцевого самоврядування встановлювати пільги зі сплати місцевих податків та зборів посеред бюджетного року без застосування регуляторних процедур;

4. запровадити механізми компенсації втрат доходів місцевих бюджетів відповідно до статті 142 Конституції України, частини 1 статті 27 Бюджетного кодексу України[10].

Відповідно до ст.142 Конституції України держава бере участь у формуванні доходів бюджетів місцевого самоврядування, фінансово підтримує місцеве самоврядування. Витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади, компенсуються державою [1].

Згідно до ч.1 ст.27 Бюджетного Кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування [2].

04.03.2022 року Президентом України підписано Закон № 2118-ІХ про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану.Умовно податкові пільги, що отримав бізнес, можливо поділити на дві групи:

- 1.перша група стосується незастосування відповідальності за податкові порушення під час воєнного стану та відтермінування виконання обов'язків платниками податків, передбачених Податковим кодексом України;

- 2.друга група – податкові пільги, що стосуються звільнення оподаткування надання допомоги (у вигляді

коштів, товарів та послуг) для забезпечення оборони держави[7].

Податкова політика України – важлива складова системи державного регулювання економіки, механізму управління соціально-економічним розвитком держави, ознака суверенітету країни і водночас умова її незалежності. Також це – комплекс заходів, набір дій уповноважених органів у сфері оподаткування з метою визначення і встановлення елементів податків, процедур і процесів адміністрування.

У податковій системі України за минулі періоди не відбулося реальних перетворень у напрямку зростання інвестиційної привабливості економіки. Забезпечення відповідності процедур і механізму внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів міжнародним стандартам і кращим практикам ЄС та створення цілісної системи державного внутрішнього фінансового контролю у розумінні міжнародної практики на даний час здійснюються відповідні заходи. Дублювання у роботі контролюючих органів різних рівнів, надмірне перевантаження деяких об'єктів ревізіями та перевітками, тому що існує недостатня увага контрольним діям, які забезпечують профілактичну функцію контролю.

Впровадження інформаційних технологій з метою підвищення інформаційної взаємодії контрольних органів відповідно до принципів INTOSAY. У Міжнародних стандартах надано рекомендації проведення фінансового аудиту, вимоги до аудиторів та способи оформлення результатів.

Під час державного фінансового аудиту перевіряється та оцінюється

бухгалтерська документація, фінансові звіти, їх відповідність чинному законодавству та нормативним актам. Фінансовий аудит здійснюють з метою прийняття запобіжних заходів під час перевірки правильності та доцільності рішень, прийнятих підконтрольним об'єктом на виконання Закону України «Про державний бюджет» . Сьогодні необхідне удосконалення податкового законодавства України , а саме: доцільно шляхом спільного впровадження Міністерства фінансів України, Державною податковою службою та Рахунковою палатою України єдиних стандартів контролю за використанням бюджетних коштів.

Отже, для більшості країн ЄС характерно встановлення прогресивної шкали оподаткування доходів громадян, коли до більших за обсягами доходів застосовуються вищі ставки податків. Пропорційна шкала, за якої розмір ставки не залежить від величини бази оподаткування, діє лише у деяких східноєвропейських країнах, а саме: Болгарії, Чехії, Естонії, Латвії, Литві, Угорщині та Румунії.

Прагнення України увійти до Європейського Союзу вимагає узгодженості вітчизняного податкового законодавства до законодавчих вимог у сфері оподаткування, що існують у ЄС, тому необхідна поступова лібералізації податкової політики в напрямі зменшення податкових ставок і надання податкових пільг за основними податками в Україні, що наповнюють бюджети усіх рівнів та створення умов для принципу соціальної справедливості у оподаткування та головне – це стабільне податкове законодавство в Україні.

На підставі проведеного дослідження можна зробити наступні висновки. Реформування податкової системи України у нових реаліях має відбуватися через послідовну реалізацію стратегічних цілей податкової політики України, а саме:

1. підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу, розробка ефективних механізмів податкового адміністрування та адаптація податкового законодавства України до законодавства ЄС;

2. необхідність реалізації системного підходу до формування податкової політики держави на основі кращої світової практики тому що, обов'язковою ознакою ефективної податкової системи держави є дієва система оцінювання та аналізу прийнятих рішень.

3. забезпечення умов для добровільного виконання вимог податкового законодавства України платниками податків;

4. необхідна поступова лібералізації податкової політики в напрямі зменшення податкових ставок і надання податкових пільг за основними податками в Україні, створення умов для реалізації принципу соціальної справедливості у оподаткування та стабільне податкове законодавство в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР . URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96>. (дата звернення: 10.09.2022 р.).

2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. (дата звернення: 09.09.2022 р.).

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. (дата звернення: 06.09.2022 р.).

4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2018 році : Закон України від 07.12.2017 № 2245. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2245-19>. (дата звернення: 08.07.2022 р.).

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень: Закон України від 30.11.2021 № 5600. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20>. (дата звернення: 06.09.2022 р.).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-2019) : Закон України від 30.03.2020 № 3275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>. (дата звернення: 11.09.2022 р.).

7. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо особливостей оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану: Закон України від 03.03.2022 № 2118-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text>. (дата звернення: 11.09.2022 р.).

8. Державна податкова служба України. Офіційний портал. URL: <https://tax.gov.ua/>. (дата звернення: 10.09.2022 р.).

9. Ослунд А. Україні потрібна радикальна, але розумна податкова реформа. *Українська правда*. URL: pravda.com.ua. (дата звернення: 07.09.2022 р.).

10. Звернення Асоціації міст України. URL: <https://konkurent.in.ua/publication/54587>. (дата звернення: 08.09.2022 р.).

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine]. (1996, June, 28). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96>. [in Ukrainian].

2. Biudzhetnyi kodeks Ukrainy [Budget code of Ukraine]. (2010, July, 8) Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. [in Ukrainian].

3. Podatkovi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. (2010, December, 2). Retrieved from: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy shchodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhetnykh nadkhodzen u 2018 rotsi : pryiniaty 7 gr. 2017 2021 roku № 2245. [Law of Ukraine On making changes to the Tax Code of Ukraine to ensure the balance of budget revenues in 2018 from Dec. 7 2017 № 2245]. Retrieved from: URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2245-19>. [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo zabezpechennia zbalansovanosti biudzhetnykh nadkhodzen: pryiniaty 30 lust. 2021 roku №5600. [Law of Ukraine On making changes to the Tax Code of Ukraine and some legislative acts of Ukraine on ensuring the balance of budget revenues from Now.30 2020 №5600] Retrieved from: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1914-20>. [in Ukrainian].

6. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv, spriamovanykh na zabezpechennia dodatkovykh sotsialnykh ta ekonomichnykh

harantii u zv'iazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-2019) : pryiniaty 30 ber. 2020 roku № 3275. [Law of Ukraine On making changes to some legislative acts aimed at providing additional social and economic guarantees in connection with the spread of the coronavirus disease (COVID-2019) from March 30 2020 № 3275]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy Pro vnesennia zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrainy ta inshykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo osoblyvostei opodatkovannia ta podannia zvitnosti u period dii voiennoho stanu: pryiniaty 3 ber. 2022 roku № 2118-IKh. [Law of Ukraine on amendments to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the peculiarities of taxation and reporting during the period of martial law from March 3 2022 № 2118-IKh]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2118-20#Text> [in Ukrainian].

8. Sait «Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy» [State Tax Service of Ukraine]. <https://tax.gov.ua/> . Retrieved from: <https://tax.gov.ua/> [in Ukrainian].

9. Oslund A. (2020). Ukraini potribna radykalna, ale rozumna podatкова reforma. [Ukraine needs a radical but reasonable tax reform]. *Ukrainska pravda – Ukrainian Pravda*. Retrieved from: pravda.com.ua. [in Ukrainian].

10. Zvernennia Asotsiatsii mist Ukrainy (2021). [Address of the Association of Cities of Ukraine] <https://konkurent.in.ua/publication/54587>. Retrieved from: <https://konkurent.in.ua/publication/54587> [in Ukrainian].